

Protest še več pravnikov: Ustave se ne sme spreminjati za diskriminacijo otrok

»Državni zbor lahko spremeni ustavo, ne sme pa tega storiti s »sprevrženim namenom nadigrati ustavnega sodišča,« je poslance v ustavni komisiji marca lani posvaril poročevalec strokovne skupine pravnikov, ki jo je ustanovila ustavna komisija **Rajko Pirnat**. "Sprevržen poskus" skupine poslancev SD, Desus, Levice in nepovezanih, ki so predlagali spreminjanje ustave, je tudi zaradi tega opozorila predstojnika katedre za upravno pravo na ljubljanski pravni fakulteti obstal. Pirnata je v skupino pravnikov predlagala SMC.

Vpliv volitev na sprevrženost ravnanja

A poskus je obstal le do tega meseca, ko si je najbrž tudi zaradi bližajočih se volitev SMC, ki združuje 35 poslancev, premislila in se je zato našlo 60 poslancev, ki so tudi uradno začeli igro spreminjanja ustave, da bi s »sprevrženim namenom nadigrali ustavno sodišče.«

Ravnanje je sprevrženo, ker skušajo vladajoči s tem prikriti lastno nepošteno ravnanje, že dve leti namreč kršijo obvezno sodbo ustavnega sodišča, da morajo sistem financiranja osnovnih šol popraviti in odpraviti diskriminiranje otrok iz vernih družin in njihovih staršev, ki morajo po nepotrebem

plačevati za obvezno izobraževanje.

Pred tednom sem objavil oster protest treh uglednih pravnikov: **Matej Avbelj**, **Andraž Teršek** in **Jurij Toplak**, so ostro kritizirali tudi premiera **Mira Cerarja**. Premier se je odzval na kritike in jim odgovoril, da večina v parlamentu lahko kadarkoli spremeni ustavo.

Na to oceno premiera so iz te skupine ostro odgovorili, odgovor pa so podpisali še dodatni ugledni pravniki z različnih nazorskih polov: **Verica Trstenjak**, **Veronika Fikfak**, **Bojan Bugarič**, **Jernej Letnar Černič**. Pojasnjujejo, zakaj je premierovo stališče napačno, ravnanje oblasti pa nedopustno.

Večina še ni argument

Izjavo objavljam v celoti:

“Pred dnevi smo trije profesorji ustavnega prava javno opozorili, da v ustavni demokraciji večina poslancev, ki po preštetju predstavlja 2/3 poslancev v parlamentu, že samo in zgolj zato, ker pač gre za 2/3 večino poslancev, vseeno ne sme spreminjati ustave. Za takšno početje morajo namreč obstajati tudi razumni in prepričljivi stvarni razlogi, ki so utemeljeni v izrazitem javnem interesu.

Tak razlog prav gotovo ni golo strankarsko-politično nestrinjanje z vsebino konkretne odločbe ustavnega sodišča – ki jo je treba izvršiti. Še manj je ustavo dopustno spreminjati po tem, ko je ustavno sodišče ugotovilo obstoj temeljne ustavne pravice določene in ranljive družbene skupine; v tem konkretnem primeru so to otroci v zasebnih šolah, ne samo njihovi starši. Takim, zasebnim šolam tudi ni mogoče ustavnopravno nasprotovati že samo zaradi narave njihovega zasebnega ustanovitelja, ker to v konkretnih okoliščinah pomeni – vsaj prikrito, a še vedno pravno nedopustno – diskriminacijo na temelju osebnih okoliščin, kot je veroizpoved, ali pa katera koli druge osebna okoliščina. Takšna diskriminacija je po ustavi – konkretno z njenim 14.

členom – in po ustavnosodnih precedensih strogo prepovedana. Vse do danes nobeden izmed pobudnikov spremembe ustave, niti sam predsednik vlade (ki je navsezadnje tudi profesor prava), ni navedel nobenega razumnega in s tem ustavno dopustnega razloga v prepričljivem javnem interesu, s katerim bi lahko utemeljili – neposredno ali posredno – nespoštovanje odločbe ustavnega sodišča in posledično spremembo ustave; na škodo ustavne pravice otrok, kot to jasno izhaja iz relevantne odločbe ustavnega sodišča. Prav zato je na dlani, da gre v tem primeru spreminjanja besedila ustave za očitno zlorabo forme ustavnega amandmaja – za doseg ustavno nedopustnih ciljev.

Izjava predsednika vlade (citirana v oddaji Dnevnik, Prvi program RTV SLO, 28.11.2017), da naj bi lahko državni zbor z 2/3 večino glasov poslancev »kadarkoli spremenil ustavo iz kateregakoli razloga, pa četudi v nasprotju z odločbo ustavnega sodišča«, pa pomeni izrecno in neposredno zanikanje ustavnopravnih teorij in temeljnega ustavnopravnega učenja v našem civilizacijskem prostoru. V tem smislu torej ustavnopravne slovnice. Takšna izjava premierja nujno terja ostro in javno ustavnopravno kritiko.

V svoji javni izjavi je naši prvi javni izjavi o tem dogajanju sicer posredno potrdil tudi predsednik Državnega zbora, ki je zapisal, »da takega ravnanja parlamenta ne bo dopustil.« Prav zato naj bi Državni zbor najprej sprejel zakon, s katerim bi izpolnil odločbo ustavnega sodišča, nato pa bi spremenil še ustavo na predlagani način. A s tem je golo formalistično nasilje nad ustavo kot dokumentom in kršenje temeljnih postulatov koncepta ustavne demokracije še večje. Spodaj podpisani profesorji prava tak pravno-formalistični manever ostro obsojamo, ker gre za ponovno, tokrat kar dvojno zlorabo prava kot tehnike: zakonskega in ustavnega prava, in sicer za doseg ustavno nedopustnega strankarskega cilja. Odločbe ustavnega sodišča, ki je neki ranljivi in manjšinski družbeni skupini priznala določeno ustavno pravico kot temeljno pravico, v ustavni demokraciji preprosto ni mogoče izpolniti tako, da se sicer z zakonom

pravico formalno prizna, s spremembo ustave pa se jo hkrati in nemudoma odvzame.

Če želi zakonodajalec storiti tisto, kar mora, to pa je v dobri veri uresničiti odločbo ustavnega sodišča, potem v trenutku, ko bo zakon sprejet, odpade vsak razumen in stvaren razlog za hkratno spremembo ustave. Če pa zakonodajalec po sprejetju zakona spremeni ustavo, tako da s tem dejansko izniči ustavno pravico, ki jo je ustavno sodišče priznalo, odločba ustavnega sodišča seveda ni izvršena. Takšno ravnanje pomeni zlorabo pravne tehnike, formalistično izigravanje odločbe ustavnega sodišča in zato postane protiustavno.

Ugotavljamo, da upošteva celoten kontekst zadeve, opozorila Varuhinje človekovih pravic, ustavnopravne stroke ter vse javne izjave najvišjih predstavnikov izvršilne in zakonodajne veje oblasti, v tem kontekstu ta golo-pravno-formalistični manever, če bo res izvršen, povsem odkrito dokazuje pravno in moralno zavržno ravnanje parlamentarne večine v ustavni demokraciji in grob poseg v pravno državo kot vladavino prava. Kot tako bo, brez ustavnopravno doktrinarnega dvoma, sankcionirano z ugotovitvijo o neustavnosti tako sprejetega ustavnega amandmaja. Ustavnopravna doktrina o neustavnih normah ustavnega ranga je glede tega jasna in je sestavni del ustavnopravnega učenja.”

Matej Avbelj, Andraž Teršek, Jurij Toplak, Verica Trstenjak, Veronika Fikfak, Bojan Bugarič, Jernej Letnar Černič